

Exercitium Historico-Theologicum De Hierarchia Ecclesiastica

Nunc Recusa, Rostochii, 1718

<https://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1860371396>

Druck Freier Zugang

RU theol. 2. Dez. 1696

Fechtius, Joh. /c

Q. F. F. Q. S.

EXERCITIUM HISTORICO-
THEOLOGICUM

DE
**HIERARCHIA
ECCLESIASTICA.**

QUOD

EX BENEVOLO VENERANDÆ IN CELEBERRIMO AD
WARNUM ATHENÆO FACULTATIS THEOLOGICÆ INDULTU,

PRÆSIDE

VIRO MAGNIFICO, SUMME REVERENDO,
AMPLISSIMO EXCELLENTISSIMO,

DN. JOHANNE FECHTIO,

SS. THEOL. DOCTORE ET PROFESS. LONGE
CELEBERRIMO, CONSISTORII MECKLENBURGICI
DUCALIS ASSESSORE GRAVISSIMO, DISTRICTUS
ROSTOCHIENSIS SUPERINTENDENTE MERITISSIMO,
FACULTATIS THEOLOGICÆ h. t. DECANO ADMODUM
SPECTABILI, EVERGETA AC PATRONO QUOVIS
OBSEQVII CULTU ÆTATEM DEVENE-
RANDO

AD D. 2. DEC. 1696. LOCO ET TEMPORE SOLITIS
PLACIDÆ BONORUM DISQUISITIONI MODESTE EXHIBET

NICOLAUS NORBY,
OL. FIL. GOTHL. SVECUS.

ROSTOCHII, Nunc Recusa 1718.

276

B. L. S.

Istoriam Civilem, qua flumen orationis aureum fundenti Tullio testis temporum audit, lux veritatis, vita memoriaz, magistravitæ & nuntia vetustatis,

(a) magna esse utilitate nec jucunditate minori, extra controversiæ aleam positum est, certe esse debet. Hujus vero præstantia ut ut magna sit atque insignis, tanta tamen non est, ut ad Historiæ Ecclesiastice, cuius est res cedro dignissimas inde usque ab Apostolorum temporibus recensere ac depromere, fastigium aspergat. Quicquid enim Civilis Historia,

A 2 utili-

(a) l. 2. de Oratore Edit. Lambin. p. m. 202.

utilitatis habet, id majori cum fructu hic
 coniunctum reperire licet, sive objectum,
 sive exempla rerum gestarum, sive virtu-
 tum spectacula respicias, judice *Viro Sum-
 mo Laurentio Normanno, Professore Upsali-
 ensi longe celeberrimo.* (a) *Cum sit autem cam-
 pus, in quo possit exultare oratio, in hasce nunc
 angustias Historia Ecclesiastica laudes com-
 pellimus.* *Quorsum vero ea, quae attulimus,
 eant, cuivis in proclivi est videre, ut scilicet
 substrata materia ex illustri sua sede aliquid
 commendationis accedat.* Nam non pauca
 fateor mihi arrisisse diversi generis argumen-
 ta \mathfrak{G} utilitatis \mathfrak{G} jucunditatis laude neuti-
 quam defraudanda, vicit tamen *præsens* ex
Historia Ecclesiastice penu de promtum. Dum
 ergo nobis jacta est alea, bonorum duntaxat
 venia hallucinationibus nostris est exoranda,
 qua, ut *spes* est, impetrata, *Momis* placere
 diffidimus. \mathfrak{E} $\gamma\alpha\mathfrak{e}$ $\mathfrak{S}\mathfrak{e}\mathfrak{u}\mathfrak{c}$ $\mathfrak{U}\mathfrak{w}\mathfrak{v}\mathfrak{w}\mathfrak{a}\mathfrak{r}\mathfrak{t}\mathfrak{e}\mathfrak{c}\mathfrak{o}$ $\mathfrak{a}\mathfrak{v}\mathfrak{d}\mathfrak{a}\mathfrak{v}\mathfrak{e}$,
 \mathfrak{E} $\mathfrak{a}\mathfrak{v}\mathfrak{e}\mathfrak{X}\mathfrak{w}\mathfrak{v}$. (b)

(a) *Colleg. priv. in Historiam Ecc. c. avendictu.*(b) *Theogn.*

Ex Hierarchie in Græcia oriunda ac
civitate Latina procedente tem-
pore donata sacris usibus inser-
viens illum ordinem significat, qui
constat ex Episcopis, Presbyteris ac
Ministris, non ordine tantum, sed gra-
dibus a se invicem distinctis, quo sén-
(a) su etiam nos nunc illam accipimus,

missa generali ejus significatione, qua quemvis sa-
crum inter homines ordinem potest denotare, Ea
autem notione intellecta satis acres experta est im-
pugnatores, arrogantiam sibi objicientes, quemad-
modum nihil, ut in proverbio est penes Comicum,
tam bene dictum, quin male narrando possit deprava-
vari. At neque veterum neque recentiorum au-
toritate destituitur. Illos ut mittamus, ex hisce
præter D. D. Gejerum, (b) Virum ob præclara sua
immortaliaude afficiendum, cui hanc vo-
cem reperias usurpatam, vadimonium ejus suscipit
Joh. Chr. Becmannus, cuius sub hac inscriptione
eruditissima extat Dissertatio. (c) His etiam jungi-
mus Polyhistora Laur. Normannum, & id vocis
crebrius usurpantem. (d) Si autem dicas eam e po-
mœriis Ecclesiæ Christianæ eo nomine eliminan-
dam, quod, teste Budæo, paganismo suos debeat
natales, id aliquid nihil est: quid enim, quæso, vo-
cabulo

A 3

(a) Becm. Notit. Dign. Illust. Diff. XXII. §. 1. p. m. 315.

(b) Comm. in Psalm. 80. 10. p. m. 1473.

(c) Diff. cit.

(d) loc. cit.

cabulo Theologiæ, quid aliis fiet, quæ relictis suis sedibus in civitatem Christianam commigrarunt?

§. 2. Ne quæ vero tenebræ oborirentur ex offi-
ciis Scholasticorum, (famosi istius hominum generis,
quod de sordibus Theologiæ adspersis ubivis male
audire videas) Ecclesiastica vocem in inscriptione ad-
didimus. Nobis enim haur probatur triplex iste
Hierarchiæ chorus, quem dicti homines pro iua-
quidvis fingendi libidine sunt architectati. Esse
quoddam Angelorum *τάγμα* aliud alio superius di-
cas licet, non modo non repugnantibus, verum &
approbantibus nobis: eo enim nos ducere videntur
sacra Oracula, quæ *θέοντες, κυριότητας αρχας καὶ ξεριας* commemmorant, (a) exinde tamen, quod Scholasti-
cis arridet, nec quicquam conficies. Sed hæc, quæ
nostræ non sunt instituti, ad alios discentienda mitti-
mus, ad ea, quæ rem ipsam tangunt, festino, quod
ajunt pede properaturi,

§. 3. Apostolos, ut ab iis fiat initium, nulli cer-
tæ affixos fuisse sedi, sed per totum, qua patet, ter-
rarum orbem fuisse profectos (sive id per paetum,
(b) sive, ut nonnullis creditur, per sortem, (c) sive
denique, quæ aliorum sententia est, per Spiritus
Sancti ductum in has illasve oras (d) contigerit)
noti-

(a) Col. 1. 16. Epb. 1. 21, 1. Petr. 3. 22. & qui allegantur apud
D. D. Quenstedium Syst. Theol. T. 1. p. m. 481. b,

(b) ex Gal. 2. 9,

(c) Euseb. 1. 3. Hist. Eccles. Cap. 1. p. m. 46,

(d) vid. exemplum Philippi Att. 8. v. 39.

notius est, quam ut demonstratione egeat. Hisce
igitur uti ex æquo Ecclesiæ cura fuerat demanda,
(a) ita eodem gaudebant omnes dignitatis gra-
du. Ut frustra sint Pontificii, qui invita sacra pa-
gina, ὑπέροχον Petro in reliquos Apostolos eunt vin-
dicatum. Posse huic Apostolorum coronæ, uti Pa-
tribus salutatur, nonnihil concedi haud inviti largi-
mur, sive id dare libuerit ætati, sive alii prærogati-
væ. Si enim Andræam demas, reliquos creditur
omnes ætate superavisse, ut taceam, quod nomine
totius Collegii aliquoties verba fecerit, (b) præci-
puorumque Christi miraculorum extiterit spectator.
(c) Hæ tamen prærogativæ, quas ad numerum tri-
cenarium cum quinario extendit Bellarminus, (d) eo non valent, ut insigniorem præ reliquis ἀξιωματος
gradum Petro nostro conferant concilientve. Ali-
as enim non recte atque ordine egisset Jacobus, quem
in Concilio Hierosolymitano reliquorum nomine
fuisse locutum, testis est Lucas ἀξιοπιστότατος. (e)
Pari ratione neque τὸ πρέπειον observatum fuisset Pau-
lo, si se majorem coram Ecclesia tam acriter incre-
puisset, (f) nec æquo id animo excepisset Petrus,
nisi se novisset esse duntaxat συμπεισθεόν. (g) Si
por.

(a) Job. 20. v. 21. Matth. 28. v. 19.

(b) ut Matth. 18. 16.

(c) Matth. 17. 1. Et.

(d) Lib. 1. de Rom. Pont. Cap. 17. seqq. apud M. Anton. de Do-
minis de Rep. Eccl. f. 1. c. 9.

(e) Act. 15. 13.

(f) Gal. 2. 11.

(g) 1. Petr. 5. 13.

porro ad Historiam Ecclesiasticam Primorum Seculorum descenditur, facilius ex pumice aquam, quam inde Petro ὑπέροχον elicias. Audiamus seculi Tertiī Patrem Cyprianum: *Hoc utique, inquit, erant certi Apostoli, quod Petrus fuit, pari consortio prediti, & honoris & potestatis. Item Episcopatus unus est, cuius in solidum pars tenetur.* Et Christus ex aquo omnibus dixit: *Quotiescumque remiseritis &c.* (a) Et in ipsa Roma diu fuit observatum, quod in sigillis Pontificum Romanorum Paulo dextrum habente latus, Petrus sinistrum occupet, (b) qua de re Jesuita quidam longam laciniosamque conglomeravit Dissertationem. Rursus Episcopatum Petri Pontificii crepant, at illud μέγα λίαν αἰτημα. Fuisse Petrum Romanum, sunt qui inficias eunt tam ex nostratibus, quam ἐξ ἀλλοφύλων. Nam præter D. Brochmandum (c) & D. Enevaldum Svenonium (d) id ipsum, præeuntibus Centuriatoribus Magdeburgensibus, Lucæ Osiandro tam parenti (e) quam filio (f) videas negatum, pollicem iis premente in magno & subacto opere Guillermo Wittakero, (g) Hosce vero si quis

(a) apud Chemn. Exam. Cone. Trident. p. m. 397. a. conf. Chrysost. Hom. 47, in Matth.

(b) Vid. M. Ant. de Dominis: *De Republ. Eccles.* L. 4. s. 1. n. 12.

(c) Syst. Theol. T. 2. *Loco de Pont. Rom. Sect. 2 p. 803.*

(d) in libro, qui inscribitur Babylon. Magna Ruens.

(e) Epit. Cent. Magdeb.

(f) Enchiridio contra Pontificios p. m. 79.

(g) *De Pontifice Romano.*

quis cum D. Strauchio (a) in detectu peccare, asse-
ruerit, me contradicentem non habebit. Placet
interim judicium Chemnitii Theologi incomparabi-
lis: *Magna sunt, inquit, inter eruditos contentiones:*
An Petrus Roma fuerit, quo tempore eo venerit, & quam-
diu ibi fuerit. Et fuisse ipsum Romæ omnes Historici con-
sentient. (b) Cui οὐόψηΦ@ est Celeberrimus Nor-
mannus, Præceptor noster longe honoratissimus:
Usque adeo, inquit, multa sunt testimonia Antiquitatis,
ut si ea in dubium vocare velimus . . . tum uno spiritu dif-
flare possumus, quicquid de Historia sacra & exotica adfer-
tur. (c) Demus igitur Petrum Romæ fuisse: demus
& ibi martyrio adfectum, at fuisse ibi per 25. annos
Episcopum constanter negamus.

S. 4. Sed e diverticulo in viam. Cum Apo-
stolis obeundus esset orbis, in partes vocatis viris
Apostolicis Presbyteros *κατὰ πόλεις* constituerunt. (d)
Per viros autem Apostolicos stricte sumta voce,
uti nobis accipitur, Apostolorum solummodo Au-
ditores, latius vero manente vocis significatu *etiam*
Episcopi, quos ante Synodum Nicænam orbis Chri-
stianus habuit, denorabantur. (e)

B

S. 5. Sed

(a) *Histor. Eccl. M. S.*

(b) *Harm. Evang. c. 50. p. 277.* citante *παναγίω Gerardo*
Comm. in Epist. Petri p. 864.

(c) *Colleg. M. S. Conf. M. Ant. de Dominis De Republ. Eccl. L. 4.*
c. 1. n. 2.

(d) *Tit. 1.5 Act. 14. 23.*

(e) *V. Reckenb. in Appendice ad Formularium Concordie p. m.*
42. med.

§. 5. Sed ad Presbyteros revertendum, de quorum nomine pauca dicemus. Πέστυνος vocem Græcis senem denotare cuilibet notum, qui vel primis, quod dicitur, labris Græcas literas degustavit. Cum autem in antiquis sit sapientia, & in multo tempore prudentia, (a) hinc factum, ut Seniorum nomen in dignitatis titulum abierit. Singularem Jacobo post sata præstatum honorem narraturus Moses, omnes ουρανοί domus Pharaonis, & omnes ουρανοί terræ Aegypti in unum coactis fuisse commemorat. (b) Alia ut exempla prætervehar, de quibus D. D. Gejerus (c) & Joh. Seldenus (d) poterunt conveniri.

§. 6. Primitivæ igitur Ecclesiæ Pastoribus, pari gaudentibus auctoritate, Presbyterorum nomen honoris ergo tributum fuit, qui & ipsi titulo non minus specioso Episcoporum nomine veniebant. Ignoscant nobis Tridentini Patres, quod Scripturæ id afferenti (e) credamus, sibique servent brutum suum

(a) Job. 12. 12. conf. Ezech. 7. 26. 1. Reg. 12. 6. seq.

(b) Gen. 50. 6. seq.

(c) In Psalm. 105. v. 22.

(d) l. 1. Syned. p. 549.

(e) Conc. Trident. Cap. 4. de Sacram. Ordinis Canon. 7. (c.)

Vid. Tit. 1. 5. Act. 20. 17. & ejusdem capitinis vers. 28.

conf. Chemnitii Exam. C. T. p. m. 419. seq. Bezman.

Notit. Dignit. p. m. 322. Cnpr. Dignit. p. m. 322.

stram. p. m. 310. D. Quenjeat. System. T. 4. 409. &

Antiqq. Bibl pag. 84. seq. Ostander in Refutat. 8.

proposit. Coferi. p. m. 42. Gundisius in Hutterum p.

m. 929. &c. &c.

suum fulmen in Conliabulo suo vibratum : *Si quin,*
inquiunt, dixerit Episcopos non esse Presbyteris superiores,
anathema sit. (a) In Epiphanii vero auctoritate, qui
 hæresis dicam Aerio eo nomine scripsit, quod Pres-
 byterum ab Episcopo nihil differre, afferuisset, (b)
 non est, quod quis cupiat delitescere. Is enim *κα-*
τηγοῖς μὲν, καὶ ἀστριῶν λέγει τὰς καὶ αὐτας τῆς ἀστερίας καὶ λέγει,
 ut Socratis verbis in re non dissimili paululum in-
 flexis utamur. Deinde auctoritatem auctoritati op-
 posituri Hieronymum producimus, discrimen di-
 cendum non sine stomacho plurimis in locis impugnan-
 tem, quorum unum transcribere non pigrabor. *I-*
 dem erat, inquit, *Presbyter*, qui *Episcopus*, *et ante-*
quam Diaboli instinctu studia vel schismata in Religione
 fierent, *et diceretur in populis* : *Ego sum Pauli, ego sum*
Apollo, ego autem Cepha, communi Presbyterorum consi-
lio Ecclesiae gubernabantur. Postquam autem unusquis-
 que eos, quos baptisaverat, suos esse putabat, non Christi,
 in toto orbe decretum est, ut unus de Presbyteris super-
 ponenter omnibus *et Schismatum semina tollerentur*, (c)
 Hæc Hieronymus.

§. 7. Distinctionem igitur graduum Episcopos
 inter Presbyterosque prima tempora non videre.

B 2

Si

(a) *Conc. Trid. c. 4. de Sacram. ordinis can. 7.*

(b) *apud Chemnitium Ex. Conc. Trid. p. m. 420. a.*

(c) *apud Beccan. Notit. Dign. l. c. p. m. 323. Add. suffragia*
Irenai, Origenis, Augustini et Ambrosii apud M. A. de
Dominis de Rep. Eccl. l. 2. c. 3. n. 22. et Blondell, Apo-
log. pro sententia Hieronymi.

Si nomen duntaxat Episcoporum venamur, ea, factore, notione, quæ in Sacris Literis usurpatur, frequenter satis, in significatione vero *ὑπεροχῆς* nunquam reperies. Procedente vero tempore *nomina*, que prius erant *communia*, (Presbyteri & Episcopi) sunt divisa. Quæ *distinctio nominum* mox *divisionem* atque *distinctionem munierum* quorundam invexit. (a) Qui enim spiritus tempore persecutionis veluti nidulabantur, diutius non poterant compesci. Quamquam autem aliquo temporis tractu ordinatio Ministrorum, eorumdemque à munere remotio, Episcopum tantum non à Presbytero discerneret, ad περιττα tamen *magna successu temporis* magis magisque deventum. Cœperunt etiam Episcopi negotiis secularibus immisceri, contentiones disceptando civiles: Unde *jus Canonicum nostris moribus* ad *Civile Jus* pertinientia non pauca habere observes. Cave tamen credas, invitis Imperantibus Episcopos hisce se partibus ingessisse, contrarium enim publica edicta testantur: *Si qui* (verba sunt Arcadii Imperatoris ad Eutychianum) *ex consensu apud sacra legis Antistitem litigare voluerint, non vetabuntur, sed experientur illius in civili duntaxat negotio more arbitrii sponte residentis iudicium.* (b) *Hac ille.*

§. 8. Episcoporum facta nonnulla mentione, ad Chor-Episcopos quoque quam celerrime lustrandos invitamur. Præpositis sane nostris hi erant, quam

(a) *D. Quenst. Antiq. Bibl. & Ecclesiast. p. 76.*

(b) *Conf. D. Quenst. l. c. add. Hist. Trip. l. i. c. 9.*

* (13) *

quam similes, pagis enim ruralibus (unde & iis no-
men hæsit) e Presbyterorum cœtu communibus suf-
fragiis erant præfecti, ceteris Presbyteris majores,
solis autem oppidorum Episcopis, quibus admini-
strationis reddenda erat ratio, inferiores. Episco-
porum igitur munus uti Chor-Episcoporum digni-
tate antestabat, ita de eo quoque non raro alterca-
tiones contentionesque exitisſe, Gregorii Nazian-
zeni (a) Basiliique Magni, cum aliis dimicantium,
exemplo edocemur.

§. 9. Hæc igitur jurgia Archi-Episcopis seculo
quarto occasionem dedere, quorum originem an-
recte à Seculo usque Primo arcessant nonnulli Hi-
storiæ Ecclesiasticæ Scriptores, breviter dispiciamus.
Ad epistolam Clementis Jacobo scriptam provoca-
tur, Metropolitanos seu Archi-Episcopos nominan-
tem. Si vero uspiam, hic certe, Davus pro Hero,
& Clementaster quispiam, ut cum Danhavvero lo-
quar, pro Clemente loquitur. (b) Nimirum Ponti-
ficij ex Seculo octavo Mercatorem supponere, qui
per suam de Petri morte narrationem Jacobo jam-
pridem defuncto factam, omnem apud eruditos fi-
dem penitus decoxit. Et quanquam benignos satis
nactus sit causæ suæ vindices, Baronum puta &
Bellarminum, *et alij* nominis Jacobi pro Simeo-

B 3

ne

(a) apud Thomam Magistrum.

(b) vid. M. Ant. de Dominis de Republ. Eccl. l. 3. c. 1. n. 2.
conf. Caspar. Zieglerus de Episcopis Lib. 1. cap. 4. §.
3. seqq.

ne commentos, tantum tamen abest, ut sic laboranti succurrant, ut potius omnium cachinnis ludibriisque exponant. Nec deest alia, quæ ipsi fidem de-roget, narratio, successisse videlicet in locum Archiflaminum Metropolitanos Patriarchasque. At quomodo bæc diuere potuit verus Clemens, vivens inter ipsos gentiles? Et non modo Clementis etate, sed 300. annis post Clementem superstites adhuc erant Archiflamines. (a) Quando igitur nonnulli Metropolitanos Seculo Primo transcribunt, id sine nota anagoroyas transmittendum non est.

§. 10. Hierarchiam porro Ecclesiasticam Seculum Quintum auxit novo ordine Patriarcharum, quorum nomen dignitatem antiquitatemque breviter juverit lustrasse. Quod ad illud attinet, *ἀπὸ τῆς πατρὸς*, non *ἀπὸ τῆς πατρὸς* (b) est progeneratum, vi- que vocis familiæ Ducem, usu vero Veteris Testamenti non solos *ναοὺς ἔξοχούς* sic dictos Abrahamum, Isaacum &c. sed uti exemplo filiorum Jacobi hoc nomine venientium patet, (c) illustris familiæ principem, Ecclesiasticis denique Scriptoribus primum in Metropolitanis designat. Scilicet cum Roma, Alexandria, Antiochia & Byzantium non urbes, sed orbem repræsentare viderentur, (d) plus auctoritatis harum

(a) *Ampl. Normannus loc. cit.*

(b) *Casspar. Zieglerus de Episcopis Lib. I. c. 5. §. 1.*

(c) *Act. 7. 8.*

(d) *Vid. Hegesippum Juniorem De excidio urbis Hieros. I. 3. c. 5.*
apud Mar. Ant. de Dominis De Regubl. Ecclesiastico
L. 3. cap. 10. p. 313.

harum urbium Antistitibus præ reliquis est delatum. Quibus quod etiam accesserit sedes Hierosolymita- na, non splendor urbis, utpote Sec. I. Anno 71. vel circiter excidium passæ, sed intuitus veteris præro- gativæ effecit. Hic enim sedem tempore Veteris Testamenti Ecclesia Dei fixerat, hic in Novo vitam Sanctissimus Jesus transegerat, docuerat, Apostoli- camque Ecclesiam instituerat, unde illa inter hanc sedemque Romanam de primatu nata contentio. Et certe si mortibus piorum quidpiam tribuitur, in nul- la Ecclesia, quod sedi opponatur Hierosolymitanæ, reperias, quippe quæ ipsius Salvatoris, Jacobi, plu- rimumque aliorum vidi martyria. Eat nunc Papa Romanus, Petrique & Pauli martyria jacter: ea- nunc Victor, sibique primas præ Orientalibus vin- dicet,

§. II. Sed ad Patriarchatum Alexandrinum re- gredimur, seculone Quarto, an Quinto transcriben- dus sit? visuri. Prior sententia quamvis & multis & magnis non destituatur Patronis, ejus tamen fun- damenta indubia ad huc dum desideramus. Fit, fateor, apud Socratem (a) mentio Patriarcharum, fit item apud Nyssenum aliosque Seculi Quarti Scri- ptores, inde tamen veros fuisse Patriarchas nequic- quam conficies. Fuit enim tum temporis usu re- ceptum, Metropolitanum quemlibet hoc nomine, appellare, non aliter atque Gregorius Nazianzenus omnes 150. Patres in Concilio Constantinopolitano coactos,

(a) vid. H. B. Trip. l. 9. 13. p. m. 508.

* (16) *

coactos, licet unus tantum Nectarius proprie talis adesset, hoc nomine est dignatus. (a) Nec juvat hic Vopiscus, cuius haec sunt verba: *Ipse ille*, inquit, *Patriarcha cum Aegyptum venerit, cogitur adorare Serapidem & Christum.* Ad quae verba videantur Casaubonus & Salmasius. (b) At ibi certe Casaubonum, in Casaubono, Salmasiumque in Salmasio duplice nomine desideramus, uno quidem, quod nullus apex adsit de Patriarcha Alexandrino, altero, quod propriam voci Patriarchae tribuant significationem. Prioris sententiae jugulum hic mucro petit, quod de Alexandrino dici non possit, eum venisse in Aegyptum, ubi commorabatur. Deinde, quomodo is sua sponte non adoraret Christum, cuius cultum, aliis instillabat? Videntes hoc Viri summi Scaliger, Jacobus Gothofredus, Seldenus & Spanhemius, à Casaubono-Salmasiana opinione facti sunt alieni, quibus Ducibus non Alexandrinum, sed Judæorum Patriarcham intelligendum esse asserimus. Propriam vero, quam hic tuebatur Salmasius, vocis Patriarchae significationem ipse postmodum subruit sua, quam alio in loco cecinit, *παλινῳδία.* (c)

§. 12. Sed his missis, quae remotiorum fuere temporum, trium nostræ ætatis magnarum, uti vo-
cantur, Religionum, Pontificiæ puta, Reformatæ &

Luthe-

(a) videatur Canon. 2, Synod. 2, Oecumenica & canon. 2.
Synodi Nicæna.

(b) in Notis ad Vopiscum.

(c) in Libro de Primitu Papa Romani.

Lutheranæ Episcopos ad formam primitivæ Ecclesiæ exigemus. Neque enim minores illas Anabaptistarum, Socinianorum, Arminianorum aliorumque id genus sectas attingere lubet, cum eorum, qui à Rom, communione discesserunt, corpus in duas fermè aequales partes Lutheranorum & Reformatorum divisum sit. (a) Quantum igitur ad Pontificem Romanum, personam ille civilem potius, quam Ecclesiasticam gerit, quippe qui Principum ad instar in Romanam urbem cum agris in ripa Tiberis, sive ulteriore sive citeriore spectes, positis, in personas item & bona Ecclesiastica universæ Ecclesiæ Romanæ imperium exerçet. Si quæratur, quo illud titulo? do-natio obtenditur Constantini Magni, quæ tamen, partim ab Eusebii, Ruffini, Socratis, Theodoreti, Sozomeni, Euagrii, Orosii, Bedæ, Zonaræ, Pauli Diaconi & Onuphrii Panyinii, qui vitam & res gestas Constantini Imperatoris & Sylvestri Pontificis annotarunt, partim Patrum Hieronymi, Augustini, Chrysostomi, Athanasii, Basilii, Ambrosii, Nazianzeni, Gregoriique Nysseni silentio, nec non Adversariorum, uti Vallæ, Æneæ Sylvii, Roberti Co-ci, ceterorumque confessione falsitatis jam pridem est convicta. (b) Præterea in ditione Pontificis sunt Ducatus Beneventanus, nec non Ferraræ, Urbini

C Spole-

(a) Puffend. De Monarchia Pont. Rom. p. m. 176.

(b) Vid. Disp. Mag. Henr. Alti Helmstad. An 1661. Disp. Voëtii Vol. II. Disp. n. IV. Besm. Notis. Dignis. p. m. 346. 4.

Spoletique Ducatus, Anconæ Marchionatus, Bono-
nia & Ravenna, Comitatus denique Avenionensis:
singulæ terræ tam fertilitate magna, quam incolarum
frequentia commendabiles. Unde illa immensa,
vis redditum Scriptoribus passim decantata, quæ
propinquos etiam Papæ facit locupletari. De Sixto
V. & Gregorio XV. commemoratur, illum Pontifi-
catu quinquennali familiæ suæ ultratres Ducatorum
aureorum milliones, hunc autem mensium solum-
modo 25. regimine tres Scutatorum milliones, mo-
rientem suis reliquisse. (a)

§. 13. Ceterum civile illud Papæ regimen in
Ecclesiam ea nititur hypothesi, qua Clericos statui-
tur à potestate seculari esse exemptos; quod evictu-
ri Papistæ Josephum & Davidem obtorto, quod di-
citur, collo in sua castra trahunt. Factum enim
Josephi omnem ementis Ægypti terram נֶגֶת הַכָּנָעָן (b) ad Clericos accommodant, cum non-
dum (verbis utor Tarnovii) (c) firmiser sit probatum,
ibi voce כָּנָעָן intelligi Sacerdotes, quinque praesides re-
clusi intelligentur, ob subjectam materiam. (2) Illi sacer-
dotes erant idololatæ, nisi ex jure naturæ velis argumen-
tari. (3) à minus ad magis, non ut vulgo fit, à pari. (3)
non legis vigor, sed regis favor, non statutorum, sed eret
peculiaris

(a) Puffendorff. de Monarchia Pontificis Romani p. m. 133.

seq.

(b) Gen. 47. 22.

(c) in cap. 1, Thren. p. 23.

peculiaris Regis gratia & privilegium. Davidis vero effatum, quo Dei unctos tangere vetamur, ad Sacerdotes trahunt, cum sermo hic sit (verba sunt Magni Gejeri) (a) non de Clericis N. T. sed Prophetis V. T. non potestate politica legibus conformi, sed iusta violentia &c.

§. 14. Si nunc Calvinianorum, vel, ut omnium lubentissime cupiunt salutari, Reformatorum (b) Episcopos volupe fuerit lustrare, in doctrina quidem multum, dignitatis vero *ὑπεροχῆ* parum discriminis eos inter Pontificiosque Episcopos invenire licet. Procerum enim nomine (*The Spiritual Lords*) se appellari patiuntur Episcopi Anglicani, sedesque suas in superiori domo Parliamentaria habent. De Cantuariensi & Eboracensi memoriae proditum est, utrumque titulo venire Primatis, ita tamen, ut ille Primas totius Angliae, hic vero Primas Angliae solummodo nuncupetur. Ille omnes Duces, nisi sanguine Regio oriundos, hic secundum à Ducibus locum occupans omnes Comites præit, ille jus inungendi Regis, hic inungendæ Reginæ habet. Abit quidem ab instituto hoc Episcopali secundum extiorem forinam Calvinus, quippe qui Presbyterium quoddam, quod ceteris antestaret, in Ecclesia Genevensi constituit. *Sed tamen re ipsa* (verba sunt

C 2

Celeb.

(a) *Com. in Psalm. 105. 15.*

(b) *Vid. Artificium Deliae Mysticum D. D. Svenonii p. m. 626.*

(b) *Loc. cit.*

Celeb. Normanni) quicquid Episcopus Pontificius sibi sumere solet, id sibi Calvinus sumvit, id Calvini successor Beza, & ita porro reliqui apud Genevenses Antesignani. Videlicet eadem plane ratione, cujusmodi in re seculari habemus exemplum Cromwellii, qui jactitavit se intra decennium id effecturum, quod nullus Rex postea effecturus esset. Dixit autem se nolle regnum suscipere nomine Regis, sed Tutoris. Ubi autem regno potitus est, non opinamur nostro seculo fuisse Tyrannum, qui autodicitur auctoritate, vel potius tyrannide Cromwellium hunc superaverat, ita Reformatorum is genius, is spiritus est, ut quidem dicant se formam proximam sequi Apostolorum temporibus, sed meram quandam civitatis introducant in Ecclesiam Dei. (a) Exemplo esse potest & Independentium colluvies, quae uti nullis certis cultus Divini formulis aut preceptis adstringi, nec ab ullo sive Ecclesiastico sive politico dependere imperio volunt, ita omnibus fanaticis tutissimum eo nomine perfugium praebent & alicentiam fenestram aperiunt. (b) Nimurum iis contingit, quod Rhetorum Magister Isocrates olim prodidit, τὰ ἀγματα τὸς ινιόχος ἀποβάλλοντα ἀτάντως Φέρεδας διαμαρτάνοντα τῶν ἐνθυνόντων; (c) ita ut ruptis pietatis humanitatisque repagulis cælum, quod ajunt, terræ misceant.

§. 15. Pro instituto denique nostro superest,
ut

(a) loc. cit.

(b) Gen. Puffendorff. *Introd. ad Historiam p. m.* 271.

(c) orat. ad *Demonicum parans* XV. p. m. 66. seqq.

* (21) *

ut Sveciæ, patriæ dulcissimæ, eique vicinæ Daniæ
Episcopos verbo attingamus. Hic utrū sint, quæ
primitivæ Episcopos Ecclesiæ ab hisce fecernant,
verbi gratia, gubernatio civilis, quam illis delatam
fuisse constat, numerus deinde illorum auctior, (sin-
gulæ enim urbes majores singulis gaudebant Episco-
pis) hos tamen tam fuga dominationis in clerum
quam pompæ secularis vitæque studium incul-
patæ ad illos quam proxime facit
accedere.

SOLI DEO GLORIA!

C 3

Ne

* (22) *

NE quæ rudioribus hisce pagellis conti-
nentur, augustum nimis differendi cam-
pum pandere videantur, bina præsenti qua-
dantenus affinia argumenta, ad nutum Ma-
gnifici Excellentissimique Domini Præsidis,
ex Theologia Polemica subjcere lubet.

COROLLARIA.

I.

Sacra Oracula publice enarrare, & Sacra-
menta a Christo instituta administrare, non
nisi legitime vocatis licet. Recte Aug. Conf.
Art. 14. *De ordine Ecclesiastico docent*, (no-
stræ Ecclesiæ) quod nemo debeat in Ecclesia
publice docere aut Sacra menta administrare,
nisi rite vocatus.

II.

Verum esse Ecclesiasticum, quod in cœ-
tu Lutherano est, Ministerium à Pontificiis
invita veritate negatur.

Universitäts
Bibliothek
Rostock

[https://purl.uni-rostock.de
/rosdok/ppn1860371396/phys_0032](https://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1860371396/phys_0032)

DFG

* (20) *

eleb. Normanni) quicquid Episcopus Pontificius sibi
re solet, id sibi Calvinus sumvit, id Calvini successor
Et ita porro reliqui apud Geneveses Antesignani.
eadem plane ratione, cujusmodi in re seculari
exemplum Cromwellii, qui jactitavit se intra de-
fectum, quod nullus Rex postea effecturus
autem se nolle regnum suscipere nomine Re-
lubi autem regno potitus est, non op-
erio fuisse Tyrannum, qui auctoritate
tius tyrannide Cromwellium hunc su-
peraverat. Et in proximam sequi Apostolorum
temporibus, tandem a^ναρχ^αιαν introducunt in
Ecclesiam D^ωκ^ηντιον^ηntium con-
tempn^η esse potest & Indepen-
dentiū cultus Divini
formulis aut pr^ηstico sive politico
fanaticis tutissimum
licentiam fenestram ap-
quod Rhetorum Mag-
tā ἀ^νεμata τ^ης ινιοχ^ης ἀν-
μαγ^ητωντ^η τ^ην^η εὐθυνότων;
humanitatisque repagulis
ræ misceant.

S. 15. Pro instituto deniq

(a) *loc. cit.*

(b) Gen. Puffendorff. *Introd.* a

(c) erat. ad Demonicum par. genesi XV. p. m.

